

Screencast som feedbackværktøj

Ordblindevenlig feedback i dansk

Baggrund

Ikke alle gymnasieelever opnår det ønskede udbytte af feedbacken på en skriftlig opgave i dansk, - til trods for et systematisk arbejde med både lærer- og peerfeedback. Især gruppen af ordblinde elever oplever mange faglige og motivationshæmmende benspænd i forbindelse med revision af skriftlige opgaver.

Dette praksiseksempel bidrager med didaktiske og metodiske refleksioner over, *hvordan man som underviser kan give feedback på skriftligt arbejde i dansk, der styrker læringen hos gruppen af ordblinde elever samtidig med, at den optimerer alle elevers læringsudbytte.*

Screencast som feedbackværktøj

Praksiseksemplet optræder som en integreret del af et længere procesorienteret skriveforløb i eksamensgenrer, hvor eleverne får lærerfeedback på deres første opgaveudkast og dernæst anvender feedbacken til at udarbejde en genaflevering, dvs. et revideret opgaveudkast.

Ordblindeperspektivet influerer valg af feedbackform, genstanden for feedback samt feedbackkriteriers indhold og betydning.

Feedbackform

Undervisningsforløbet afprøver screencast som feedbackform (skærmvideo med lyd), der giver underviseren mulighed for at indtale feedbacken og samtidig vise konkrete teksteksempler fra elevens opgave på skærmen. Screencast-feedbacken er foretaget på platformen min læring.dk. og varer i gennemsnit ca. 2-3 minutter. Valget af feedbackform var fra starten af forsøgsperioden begrundet i et ønske om at afprøve en kombineret *auditiv og visuel feedback* med det formål at reducere den skriftlige tekst i en klassisk feedback og gøre feedbacken mere forståelig og overskuelig for ordblinde elever og dermed nemmere at anvende.

Feedbackkriterier og genstandsfelt

Video-feedbackken foregår med afsæt i *et kriteriebaseret evalueringsdokument*, der indeholder dels en oversigt over de delkompetencer og faglige mål, eleven skal opfylde i opgaven (den lodrette kolonne til venstre i dokumentet), og dels de mulige bedømmelsesniveauer (den vandrette kolonne øverst i dokumentet - se videoklip). Kriterierne i evalueringsdokumentet er formuleret som læringsmål med afsæt i opgavekravene (opgaveformuleringen) samt de faglige mål for den skriftlige dimension i danskfaget (Læreplanen dansk A på HTX - 2017). Selve bedømmelsen angives ved smileys (1. forsøgsrunde) eller en karakter (2. forsøgsrunde) samt en kort forklaring/begrundelse ved hvert specifikt mål (se videoklip).

Screencast-feedbackken består af *feedback* med en bedømmelse af opgaven samt *feedforward* med fremadrettede ændringsforslag. I en ordblindetekst er det essentielt også at udvikle elevens bevidsthed om hensigtsmæssige elektroniske støtteredskaber. Feedbackens genstandsfelt er

derfor udvidet til også at omfatte *elevens skrivestrategier* samt *anvendelse af kompenserende digitale værktøjer* (LST).

Faser i screencast-feedback

Elevers feedbackarbejde forløber gennem fire faser: Lytning, revision, refleksion og målsætning. Eleven *lytter* først til lærerens screencast-feedback og *reviderer* efterfølgende sin opgave ud fra lærerfeedforward med farvekode (fx to fokusområder med henholdsvis blå og rød skrift). Herefter *reflekterer* eleven over opgavens potentialer og barrierer og slutter af med *at opstille mål* for næste opgave, som indsættes nederst i genafleveringsdokumentet. Screencasten kan gemmes i elevens videolog til senere brug.

Eleven farvekoordinerer sin genaflevering i overensstemmelse med farvekoden i feedforward med henblik på at styrke elevens overblik over ændringsforslagene samt reducere lærerens tidsforbrug til rettelser. Hensigten med elevens metarefleksion over opgavens vækstpunkter og strategianvendelse samt formuleringen af målene for næste opgave er at fastholde feedbacken og derigennem styrke transfer af elevens læring til andre opgaver.

Elevers revisionskompetence

I forbindelse med planlægning og facilitering af screencast-feedback har det været et kardinalpunkt, hvordan forløbet kunne *styrke ordblindes elevers revisionskompetence*. Her er hentet inspiration fra begrebet "retorisk feedback", der er baseret på det retoriske feedbackprincip om "de tre k'er", som betyder, at feedback skal være "konstruktiv, konkret og kærlig" (Heltberg & Kock, 1999).

"Konstruktiv" feedback er fremadrettet og forbedringsorienteret, dvs. fokuseret på opgavens (og evt. processens) potentiale frem for fejl/mangler (både på lokalt og globalt tekstniveau). "Konkret" feedback er tekstnær og kriteriebaseret, dvs. formulerer konkrete og forståelige forbedringsforslag til feedbackmodtageren med afsæt i nogle faglige kvalitetskriterier, der samtidig repræsenterer de faglige mål for opgaven. "Kærlig" kritik sætter fokus på, at feedbacken skal formuleres på en hensynsfuld og anerkendende måde, der kan styrke elevens selvtillid og motivation for at revidere sin opgave. Feedbackprincippernes indhold og formål er drøftet med holdet før opstarten af feedbackforløbet.

Vejen til læring

Det didaktiske design af forløbet med screencast som feedbackværktøj er inspireret af dels den norske læringsforsker Olga Dysthes sociokulturelle perspektiv på læring og respons og dels den newzealandske uddannelsesforsker John Hatties feedbackmodel.

Olga Dysthe fremhæver, at læring fremmes gennem samarbejde og dialog (med læreren og kammeraterne) samt gennem refleksion og selv vurdering (Olga Dysthe 2003). Samarbejdsdimensionen er repræsenteret ved dialog/vejledning med underviser under revisionsarbejdet samt peerfeedback under selvevalueringen i fase 3 med fokus på anvendelsen af skrivestrategier og læse-skriveteknologier. Målet med responsarbejdet er for Dysthe elevens indre dialog med stoffet, som i feedbackforløbet er placeret i refleksions- og målsætningsfasen i slutningen af feedbackprocessen.

Elevens "egenvurderingskompetence" (selvevalueringskompetence) kan i Dysthes optik styrkes ved at udvikle elevens bevidsthed om vurderingskriterier og tekstkvaliteter, dvs. elevens forståelse for, hvad der gør en tekst god. Dette er sket i undervisningen forud for feedbacken med udgangspunkt i feedbackforløbets evalueringsdokument.

John Hatties feedbackmodel er funderet i en forståelse af, at målet med feedback er at reducere afstanden mellem elevens aktuelle præstation/forståelse og den ønskede præstation eller forståelse (Hattie 2013). Effektiv feedback besvarer ifølge Hattie tre spørgsmål vedr. mål (upfeed), status (feedback) og handling (feedforward) og kan gives på fire niveauer: opgave-, proces-, selvregulerings- og personligt niveau.

Målspørgsmålet er repræsenteret i den kriteriebaserede feedback i evalueringsdokumentet. Forløbets screencast indeholder både feedback (bedømmelse) og feedforward (handling i form af ændringsforslag). Screencast-feedback foregår på både opgave, proces- og selvreguleringsniveau, da den er rettet mod både opgaven som produkt, processens skrivestrategier og anvendelse af LST samt elevens selvevaluering.

Pejlemærker for ordblindevenlig feedback

Praksiseksemplets feedbackforløb peger i retning af 8 elementer i en ordblindevenlig feedback:

1. Visuel og auditiv

(fx screencast-feedback)

2. Dialogisk

(med mulighed for skrivevejledning med underviseren samt dialog/videndeling med en kammerat ift. anvendelse af skrivestrategier og LST)

3. Kriteriebaseret

(med eksplicit formulerede mål/læringsmål).

4. Fremadrettet og handlingsanvisende

(med fokus på både feedback og feedforward, dvs. på elevens potentielle udviklingsmuligheder/vækstpunkter)

5. Konstruktiv, konkret og kærlig

(Retorisk feedback: Baseret på K-K-K-modellen)

6. Elevens selvevaluering og målsætning

7. Feedback på både produkt (opgaven) og strategianvendelse (herunder LST)

8. Feedback på flere niveauer

(Opgave-, proces- og selvreguleringsniveau)

Didaktiske refleksioner

Udfordringer

Fra et elevperspektiv kan en genaflevering opleves som et unødigt arbejdspress i en hektisk gymnasiehverdag, og ikke alle elever er lige motiverede for at arbejde videre med deres første opgaveudkast. For at styrke holdets motivation for revisionsarbejdet indeholder feedforward kun 2-3 fokusområder, der primært relaterer til elevens udviklingspotentiale (og ikke fejl og mangler). Det kriteriebaserede evalueringsdokument visualiserer elevens styrkeområder og problemområder og viser dermed vejen frem mod et forbedret produkt. Den konstruktive kritik er formuleret med "kærlig"

tone og sigter mod at styrke elevens "mestringsforventning" ("self-efficacy"), dvs. elevens faglige selvtillid og tro på, at han/hun kan klare opgaven (Bandura, 1997).

Screencast som feedbackværktøj kan også være udfordrende at give sig i kast med som underviser, da det i starten opleves som meget tidskrævende. Med henblik på at reducere tidsforbruget til videooptagelserne anvender praksiseksemplet korte videosekvenser (fx 2-3 min.) og en fast struktur til alle optagelser, fx med en hilsen, mundtlig formulering af feedback og feedforward (med visning af konkrete teksteksempler på skærmen) og afsluttende opsummering. Et skriftligt (kort) manuskript til en fælles indledning og afrunding kan også reducere tidsforbruget.

Det tidskrævende rettelserarbejde mindskes i forløbet ved at lade eleverne farvekoordinere genafleveringen, så det er hurtigere at få overblik over elevens justeringer.

Der findes flere online værktøjer til skærmoptagelse, og valg af videooptager kan også være en udfordrende proces. Dette praksiseksempel har gode erfaringer med at anvende programmet Screencast-o-matic (1. forsøgsrunde) (<https://screencast-o-matic.com>) og skærmoptagerfunktionen på platformen minlæring.dk (2. forsøgsrunde) (<https://app.minlaering.dk/dashboard>).

Potentialer

Screencast-feedback er en multimodal feedbackform, da den rummer flere modaliteter (det visuelle, auditive og skriftbaserede), som forsyner ordblinde elever med flere indlæringsveje (læringsstile) og dermed forskellige strategier til at forstå feedbacken.

Videofeedback gør det også muligt at differentiere feedbacken på flere måder, herunder på indholdet i feedbacken (antal fokusområder), målene (antal mål/kriterier i evalueringsdokumentet), antal omgange (eleven kan lytte flere eller færre gange) samt på hjælp/vejledning med underviser efter behov. De fire faser i screencast-feedback og samarbejdsdimensionen under processen har til hensigt at "stilladser" og dermed støtte elevens læring og potentielt bidrage til elevens skriveudvikling. Tegn på læring viser sig i revisionen af 1. opgaveudkast, dvs. i de farvekoordinerede justeringer i genafleveringen.

Kreditering

Artiklen er skrevet af Anette Fønnesbæk Skyt, lektor i dansk og retorik.

Projektet *Screencast som feedbackværktøj* blev gennemført i efteråret 2021 og foråret 2022 som en del af ordblindeprojektet *Treslået Tovværk* på Gymnasiet Skjern.

Bilag [Typeopgaven og evalueringsdokumentet vises i filmen. Kan evt. indsættes]

Litteratur

Campbell, Breanne & Feldmann, Ann (2017). The Power of Multimodal Feedback I: Journal of Curriculum, Teaching, Learning, and Leadership in Education. **Vol. 2** / Issue 2.

Brendstrup, Simone (2018). *Giv dine elever noget at vokse af. Grundlæggende teori og øvelser i retorisk feedback*. E-bog fra adressen: https://emu.dk/sites/default/files/2021-04/Noget%20at%20vokse%20af_Ebog%20_final.pdf

Bundsgaard, Jeppe (2013). It-støttet udfordringsdifferentiering. I: *Undervisningsdifferentiering og teknologi*. Thomas Binderup et al. (red.). KVAN.

Christensen, Vibeke (red.) (2014). *Feedback i danskfaget*. Forlaget Dafolo.

Christensen, Vibeke (2020). *Feedback – et potentiale og en udfordring*.

Forskerklumme på adressen <https://www.videnomlaesning.dk/viden-og-vaerktoejer/forskerklummen/2020/feedback-et-potentiale-og-en-udfordring/>

Danmarks Evalueringsinstitut (2017). *Gymnasiernes arbejde med formativ feedback*.

Adresse: <file:///C:/Users/afs/Downloads/170320-Rapport-Gymnasiernes-arbejde-med-formativ-feedback.pdf>.

Dysthe, Olga (red.)(da. 2003). *Dialog, samspil og læring*. Klim.

Hattie, John & Timperley, Helen (2013). Styrken ved feedback. I: *Feedback og vurdering for læring*. Forlaget Dafolo.

Lorenzen, Line (2021). *Ordblindevenlig undervisning i fagene – unge og voksne*. Akademisk Forlag 2021.

Plews, Rachel C. *Digital feedback: A Multimodal Approach to feedback for learning*.

https://www.academia.edu/31413938/DIGITAL_FEEDBACK_A_MULTIMODAL_APPROACH_TO_FEEDBACK_FOR_LEARNING

Smedegaard, Anne (2017). Genrer som rammer. Ph.d.-afhandling Københavns Universitet.

<https://hum.ku.dk/faknyt/2017/januar/gymnasieeleverne-faar-for-lidt-konstruktiv-feedback-paa-deres-stile/>

Strøm, Sophie Holm (2015): *Synlig læring i gymnasiet og på HF*. Dafolo.

Vestergaard, A., & Lund, L. (red.) (2021). *Feedback på skriftlige elevprodukter: Potentiale og udfordringer i at give formativ feedback i elevernes skriveproces*. UCL Erhvervsakademi og Professionshøjskole.